

Előfizetési árak:
Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kurzpartii utca 31. szám.
hova a lap szellemi részét
illető közlemények, előfizetési
pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések árát
valamint nyilt-teri közlemé-
nyeket kiadó-hivatalunk mé-
ret szerint olcsón számít.

Egyes példányok kaphatók:
nyomdánkban, Stark N. és
Untermüller E. könyvk.-ben
számunként 5 krért,
Kéziratok vissza tartatnak.

Megjelenik hetenként háromszor:
vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.

Szerkesztésért felelős:
SIMA FERENCZ.

Lapunk megrendelhető:
a kiadó-hivatalban és lapkihordóink utján,
kik az előfizetési pénzeket is felvehetik.

Kritika és jótanács.

Nyomatott betűk hirdetik, sürgönyök a világ minden tája felé röptetik a hirt, hogy öröm-mámorban kéjeleg egész Magyarország. A sajtó szilaj örömeiben műkönyeket hullat és jókedvet szimulál. Miért? Hát először is azért, hogy a magyar király udvari estélyén magyar indulót és magyar nótákat huzott a cigány. Másodszor azért, hogy egy fejedelmi pohárköszöntő „Árpád fiait” hősokek, martiroknak, a civilizáció és a kereszt védelmezőinek, hűséges alattvalóknak és kultur-népnek proklamálta.

Nos, a nép, „az istenadta nép” nem ennek örül.

Mi egyszerű polgárok, akik nem részegedtünk le sem a betanult kegymosolyoktól, sem az udvari pezsgőtől — nem tudunk örülni annak a magyar nótának, amely meg t ű r t j ö v e v é n y a magyar királyi palotában, holott törzslakosnak kellene lennie. Eszünkbe jut, hogy nemzeti nagyságunk mily mélyen aláhanyatlott, midőn fölteszik rólunk, hogy egypár magyar nótát is a fejedelmi kegy megnyilatkozása gyanánt üdvözlünk a magyar király hajlékában, — És eszünkbe jut ama jól ismert „hagyományos udvari politika,” mely csak olyankor keresi az utat a magyar nemzet szívéhez, amikor baj van — Ausztriában: de rögtön elfordul tőle, mihelyt oda át a rendes kerékvágásba jutnak a dolgok. Eszünkbe jut, hogy annak a hagyományos udvari politikának — mely mindig a nemzet és a király között áll — köszönhetjük, hogy azokat a történelmi igazságokat, melyeket a német császár pohárköszöntőjében hangoztatott, idegen uralkodó szájából kellett hallanunk először; és hogy a messze idegenből kellett ide jönni fejedelmi személynek, aki a trón magaslatáról hirdesse a megérdemelt elismerést nemzeti érényeink iránt.

Ámde e csüggesztő gondolatokkal szemben mégis van valami, aminek őszintén örvendünk mindnyájan. S ez az a kritika és jótanács, mely a mi értelmezésünk szerint a német császár beszédében a vezérlő tendenciát képezi.

Mi ugyanis azt olvassuk ki a beszédből, hogy Németország lángeszű császára nem helyesli azt a politikát, melyet „atyai barátja” tanácsosai a magyar nemzettel szemben eddig követtek. Nem helyesli, hogy bizalmatlansággal viseltettek a nemzet hűsége iránt, mely válságos időkben mindig leg-erősebb támasza volt e trónnak. Ennek bebizonyítására utal a történelmi eseményekre és erőteljesen hangsúlyozza azt a dinasztikus érzést, mely a magyar nemzetet ma is áthatja és azt az államfentartó erőt, mely elsmert tulajdonságát képezi.

E kritikai méltatásból természetesen következik az a jó tanács, melyet évtizedekkel ezelőtt Bismark adott a dinasztának, hogy Budapestre kell áthelyezni a birodalom sulypontját. Ez nem nyer ugyan nyiltan kifejezést a beszédben, de már abból is kitűnik, hogy a császár Ausztriáról meg sem emlékezett.

Ha jól fogtuk fel a beszéd ezen tendenciáját, akkor azt sem szabad felednünk, hogy az uralkodók illetően ünnepélyes szóváltása előleges megállapodás szerint történik; következésképp amit a német császár mondott, azt ő felsége a magyar király tudtával és hozzájárulásával mondta.

E szempontból mérlegelve a német császár beszédét, azt úgy kell üdvözlőnünk, mint hirnökét a dinasztia politikájában beállott öröndetes fordultnak, s mint ünnepélyes bizonygatót arról, hogy a monarchiában Magyarország vette át a vezető szerepet.

A nagy fontosságú pohárköszöntőkről különben a következő tudósítás számol be:

A keddi udvari diszebeden a király az itt következő beszéddel köszöntötte föl vendégét, a német császárt:

A látogatás, amelylyel Felséged szerencsétleni kegyes volt, a legbensőbb örömmel tölti el szívemet és különös elégtélemre szolgál, hogy Felségedet ez alkalommal magyar székes-fővárosomban üdvözölhetem.

Felségedben a hű barátot és szövetség-társat köszöntöm föl, kitartó munkatársamat a béke nagy művében, melynek erőnk javát szentelni meg nem szűntünk. Teljesen meggyőződve amaz érzelmek azonosságáról, amelyek bennünket e magasztos törekvésben egyesítenek, poharamat Felséged egészségére emelem s kívánom: Vilmos császár Őfelségét az Isten őrtesse.

Vilmos császár erre, beszédét szabadon adva elő, a következőképpen válaszolt:

A legmélyebb hála érzelmével fogadom Felségednek oly szives üdvözlését. Hála Felséged meghívásának, meglátogathattam e pompás várost, amely oly nagyszertűen fogadott, hogy lelketem valósággal hatalmába ejtette (nich geradesu überwältigt hat.) Rokonzó érdeklődéssel kísérlük. Mi otthon a lovagias magyar nemzet történelmét, amelynek hazaszeretete közmondásossá vált, amely küzdelemmel-teljes multjában életét és javát áldozni a kereszt védelmében sohasem habozott. Oly nevekre, mint Zrinyi és Szigetvár, még ma is fennen dobog minden német ifju szíve. Rokonzó bámulattal kísérlük az ezeréves születésnapot, amelyet a hűséges magyar nemzet, szeretett királya köré seregelve, meglepő pompával ünnepelt meg. Művészi érzékéről emlékművei tanuskodnak, míg

a Vaskapu békóinak szétrepesztése a kereskedelemnek és forgalomnak nyitott meg új utakat és Magyarországot mint egyenjogu népet illesztette be a nagy kulturnépek sorába.

De ami magyarországi tartózkodásom alatt, különösen pedig budapesti fogadtatásom alkalmával a legmélyebb benyomást tette reám, ez az a lelkes odaadás, amelylyel a magyar Felséged magasztos személyén csüg. De nemcsak itt, hanem Európaszerte s különösen saját népem körében ugyanaz a lelkesedés hevül Felségedért, amelyből Magam is bátor vagyok részemet kivenni, midőn űu módjára föltekintek Felségedre, mint atyai barátomra.

Népeink üdvére kötött szövetségünk, hála Felséged bölcsességének, szilárdan és felbont-hatatlanul áll és Európának már regóta megörizte békéjét és meg fogja őrizni továbbra is. A lelkes odaadás Felséged iránt — bizonyos vagyok róla — még ma is úgy lángol Árpád fiainak szívében, mint akkor, midőn Felséged dicső őse felé azt kiáltották: Moriamur pro rege nostro! Ez érzelmeket kifejezésre juttatva, mindazt, amit csak Felségedért érezhetünk, gondolhatunk és könyöröghetünk, abba a felkiáltásba foglaljuk össze, amely minden magyar ember ajakáról utolsó lehelletéig hangzik (magyarul): Eljen a király!

A bosszu és terrorizmus.

Hogy nemcsak nálunk, hanem másutt is mekkora fölháborodást kelt az a vad hajsza, melyet a kormány és csatlóai az ellenzéki tisztviselők és a vélemény-zabadság ellen folytatnak, annak illusztrálására közöljük a Miskolczon megjelenő „Szabadság” című lap egyik cikkét, mely a következőképp szól:

Magyarország megszűnt a jog és igazság hazája lenni, Teljes polgárjogi nyert benne a gonoszság és üldözött vad módjára kénytelen menekülni a becület. Minden felfordult itt fenekestől a Bánffy-uralom kezdete óta. A korlátoltság követelőleg lép föl és azt kívánja a tudástól, hogy takarodjék a közélet mezejéről, mert az ő kretin agyveleje van hivatva az ország sorsának intézésére. A vakondok lenézi a sást, a miért a sasnak éles a szeme, széles a látköre és büszkén hirdeti, hogy szemre semmi szükség nincs. Bizonyosság rá az ő egész élete, mert hiszen ő szemtelenül is képes megélni. Ugy van! a vakond mai nap hatalmasság. Vakondturásnak nézi a hazát, feláll az általa összeturt szemét és gaz tetejére s büszkén hirdeti: Ide nézzetek, én vagyok a legény: a vakondok, a ki helyéből kiturtam a karaktert, az ést, v munkát, ha nekem tetszik. Ime meg-tettem, gyönyörködjetez benne.

Miféle állapot az, hol az igazságnak külön mértéke van a kormánypárti és külön az ellenzéki ember részére? Legyen a kormánypárti tisztviselő bármily aljas, kövessen el minden hitványtságot, sikkasszon, zsaroljon, mégis hivatalba maradhat, mert szemet huny-

nak üzemei előtt, vagy ha kistül, eltussolják. Legyen az ellenzéki tisztviselő kötelességtudó, a becsületesség példányképe; de ha a kormány választási gazságaival, solidaritást nem vállal: pusztulnia kell a közélet színteréről. Helyet kell engednie magánál minden tekintetben silányabbaknak, kik készek kenyérért a hatalom vak eszközeinek magukat felajánlani.

Példák kellene? Légiókkal szolgálunk. Ne menjünk messze, maradjunk csak Borsod-megyében.

Melcer Gyulát és Miklós Gyulát meggyékben mindenki ismeri. Főlöszleg volna párhuzamot vonni az előbb említett férfi és az utóbb említett gyarló ember között. Ilyen két egyén között csak a vakond nem látja a különbséget. Látták talán ők is. De a becsületesség nálunk veszélyt hoz a gazdája fejére. Melcer Gyulának, mint becsületes embernek távoznia kellett; mert nem állt be a hatalom bérencének. De azért Miklós Gyula — jól jegyezzük meg ezt! — még a viczinális fából csinált vashíd után is képviselőjelöltje lehetett a Bánffy-kormánynak! Sütőkörézetett a hatalom prostitúált kegyében.

Még nem olyan régen történt, hogy egy tisztujtásnál a kormánypárt által cserben hagyott pestmegyei szolgabíró: Eötvös Géza, fölcspott ellenzékieknek. Szolgabíró korában hűséges kormánypárti volt s ezért akkor a kutya se törődött az ő dolgaival. De alighogy a maga kétes értékű meggyőződését és egyéniségét felajánlotta az ellenzékieknek: kutatni kezdték a hivatalos multját és kistűtötték rá egy sereg olyan dolgot, mely őt compromittálta s végre a halálba kergette.

Tegyük föl, hogy Eötvös Géza megmarad kormánypárti embernek. Vajjon üldözik akkor is? Ugy-e nem! Szemet hunytak volna viselt dolgai előtt s mint pénz-, és kormánypárti üzérkedésben teljesen megbízható ember, nyugodtan várhatta volna a természetes halált. De ellenzéki lett s ekkor csodálatosan rögtön meglátták benne a bűnt, melyre színvakok voltak, míg kormánypárti volt.

Kell-e jobb példa, hogy nálunk a bűn csak akkor büntetendő és üldözendő, ha ellenzéki ember követi el? Nem azt bizonyít-

ják-e az ilyen esetek, hogy nálunk az igazságnak külön mértéke van a kormánypárti és külön az ellenzéki ember részére?

Ha kormánypárti tisztviselő gazemberes, kedik, eltussolják, ha ellenzéki ember hivatalt mer vállalni, legyen bármily becsületestálnak ürügyet az elmozdítására.

Deschán Achil utván Ugron János. De ne emlitstük a két nevet együtt, hisz' Ugron soha sem tartott a provizió-lovag-párthoz, míg Deschán hűséges eszköze volt a kormánypárti temesi gazságnak. A jövő választás valószínűleg a mi sorainkban találja — természetesen meggyőződésből! — a derék férfit.

Ugronra semmi sem tudtak bizonyítani s neveléses ürügy alatt mégis menesztik. Pandur Dezső, a bonyhádi nagyság, rágázol patkós csizmával a törvényre s mert magyar emberről föl nem teheti az indokolatlan elmozdítást, kinevezi a szomszéd Nagy-Küküllő-vármegye szászait fegyelmi bíróságnak.

Nálunk ma a törvénytisztelet semmi. S neveléses is azt követelni, hogy a törvényt tiszteljék, mikor maguk a miniszterek mennek elől a törvény szemérmetlen megtiprásában.

Csak rajta Magyarország, drága hazám, te jó utton haladsz a teljes elzülés felé!

Legjobb fiaidat a parlamentből kibuktatják s orczátlan cinizmussal az ország színe előtt a bennmaradott gárda tagjait is megfenyegetik újabb kibuktatással, ha magukat meg nem javítják s a Bánffy kormány 16. §-ból alkotott caudiumának alája nem vetik!

Nemzetem, te nagyon jámbor lettél. Régen Kossuth, Széchenyi, Deák voltak a vezérek, most, mint ostoba birkanyáj, ballagsz egy nétköznap szamar után!

Törvényalkotásaidnak régen az igazság és közjó voltak a zsinórmértékei. Ma, ha egy kegyesztő nagyurnak a neje elég gyarló volt megelégedezni arról, hogy mivel tartozik a saját becsületének: 16. §-t alkotsz. az albecsület, az elbukott becsület renoválására.

Magyar nemzet, nagyon elgyengülhettél, hisz' nem az erény és becsület védelmére alkotsz már törvényeket, hanem a gyarlóság és a bűn elpalástolására.

Szemeid előtt foly az az aljas hajsza,

Ez szertelen megelégedés volna a királyi méltóságról. Jól esni ugyan jól esne ilyen királyi ténnyt látni, de hová lenne a királyi kivételessége?

Ez a Habsburg-dinasztia által századokon át nevelt osztrák-magyar alattvalói felfogás.

Természetes, hogy itt, hol ily isteni távolságban mozog a porban az alattvaló lelke, a király szentséges létevel szemben: mindig botrányszámba megy, ha kerül a földön uralkodó, kiben az emberi gyarlóság néha egy-egy porcze elfeledtetli a kivált-ságnak istentől lett eredetét.

A németek hatalmas uralkodója, második Vilmos, olyan fajta császár, ki ugyan diktátor az európai uralkodók között; de sokszor megelégedezik (már a mi loyális felfogásunk szerint), hogy ő császár s ilyenkor közönséges embertársa és barátja lesz alattvalóinak. Most polgári mulatságon jelen meg és eliteti az ipar vagy a mezőgazdaság kultur munkásait; majd katona tisztjei között lelkesít egy pohárköszöntővel. Magyarországon az ilyen emberi méltóságig súlydát hatalmas császár hőbortos számba megy; mert micsoda izetlenség az a nagy Frigyes-féle uralkodói jelszó, hogy a fejedelem az ország legelső szolgája.

Még alig volt uralkodó, ki a népével való barátságos érintkezésben rendkívüliségének anyyi jelet adta volna, mint a nagy német birodalom fiatal császára.

Mindig örömmel olvastam e hatalmas fejedelem excentrikus szereplését s hogy itt volt nálunk, vágytam látni, hogy a magyarok tüntető loyálisát miképpen fogja személyes érintkezésével honorálni. Czopfos-e ez is, kit légmentes üvegskrényben fognak a nálunk divó udvari illemszabályok szerint

melyet üres fejű és 'elkü emberek legjobb fiaid ellen üznek és közönyös maradsz.

Üldözik most a meggyőződést minden téren. Még az egyházi téren is.

Zoványi tiszta-földvári lelkészét elítélik 200 frt pénzbírságra, mert nagyon valószínű, hogy korteskedés miatt kötelességeit elhanyagolta.

Vályi Elek református esperest gőzerővel kiüldözik a hivatalból. Miért? Azért, mert, egy nagy ur szeretőjének értésére adta, hogy ha saját becsületéről megelégedezett: akkor a templomban ne kívánczozzék gróf comteszek mellé.

Találtak egyházi ürügyet a menesztésére. No, de ugy kell neki?

A nagy tisztelott ur sokat tanulhatott, de azt nem tanulhatta meg, hogy egynémely ember éppen olyan szerelmes a bűnébe, mint más az erényébe. Megtanulhatta volna, hogy a bűnt ostromozni, az eltévedett gonoszt jobb utra téríteni csak a népnél szabad. A hatalom birtokosainál mindez veszéllyel jár.

Isten őrizz, hogy a Pompadurok és Du Barryk haragját szegény halandó a saját szánandó fejére földidézze! A ki megteszi, elveszett.

Kár volt Ugronnak is az országházban emlegetni Du Barryt, pedig ő már nem is egy szegény református esperes. Neki is ezért kellett elbuknia.

De, hogy ez megtörténhessék, ártatlan emberek vérenek kellett Szatmáron omlani. Mert a bűn mindég újabb bűnt szül, ha csak a javulás útjára nem tér. És csodálatos! a magyar Du Barrykra nem hoz áldást az ártatlanul meggyilkoltak halálhőrgése. Sőt a vér sem mossa tisztára a foltot, mely az erényen esett.

A 16. §-t a Du Barry-korszak védelmére megalkothatták, de ez miunket nem rémit meg. Mi haladunk tovább a magunk útján. Mi a midási füleket tovább ránczizgáljuk a miniszteri székeken; a Du Barry-korszak erkölcsatlensége és szemérmatlensége ellen tovább küzdünk s a Pandur Dezső jogtipró cinizmusát következetesen ostromozzuk.

Mert a nemzetnek Midások, Du Barryk és Pandur Dezsők miatt elveszni nem szabad.

mutogatni, vagy ember, kinek mérhetetlen hatalmi nagysága nem az isteni kivételtségben, hanem egyéni fenségében érvényesül.

Elmentem az udvari estélyre, hogy ott közvetlen közelből, színről-színre lássam.

A királyi fényes trónterem zsufolásig megtelt a magyar előkelő világ színével-juzával. A királyi terem fejedelmi fényét szinte kápráztatóvá tette a pazar dísz, melyben a magyar arisztokrácia hölgy és férfi-világa tündökölt. Egy-egy főúri mente és női diadém egy egész nagy vagyont képviselt. Istenért nem maradt otthon semmi paszománt, semmi drága kő, semmi briliánt.

Fél kilenczkor jelent meg az udvar. Természetes, hogy minden figyelem, visszafojtott lélegzettel, második Vilmos felé fordult.

Valóban fejedelmi alak. Ha Európa leghatalmasabb császára nem volna, akkor is felségesen festene abban a huszártábornoki egyenruhában.

Hiába, nincs párja a magyar huszárnak, ha mindjárt II-ik Vilmos legyen is az a huszártábornok.

Fess katona. Középmagas termet, hosszukás, nemes férfi arccsal. Szemeiből éles megfigyelő képesség, mely értelem és császári önértet lobog. Társalgott 60 emberrel, nőt és férfit felváltva elevenen, szinte pezsgő francia modorban. Mozdulata ment minden katonai merevségtől. Könyed, formás és rokonszenves minden ízében. Szinte barátkozni, ölelkezni óhajta vele a szemlélő, oly lágy és oly meleg érintkezésében. Semmi sablon, semmi czopf, semmi isteni kivételesség. Ha nem tudnánk, hogy a német császár, azt gondolnánk, hogy egy háborúból haza jött s győzelmeiért ünnepezt hárszár tábornok áll előttünk, kinek mindenki szeretné személyesen fülébe kiáltani, hogy: isten éltessen!

A SZENTESI LAP TÁRCZÁJA.

Estély a királynál.

A királyi személye iránti kultusz különösen a Habsburgok uralma óta egész a szolgai érzelmekig súlyosította a magyar nemzetet. Az udvari czopf isteni kijelentés számba megy nálunk. Valami szentségtörés számba menne megkaczagni azokat a szertelen ceremóniákat, melyek az udvari ettikette szerint a király személyét oly isteni kivételességbe helyezik a közönséges halandó előtt.

Néhányszor láttam, megfigyeltem s magamban kikaczagtam ezt a bálványozást, mely egyrészt a rabzoltságig súlyosítja az emberi méltóságot, más részről az istennek is fölébe helyezi az emberi gyarlóságot.

Igy van nálunk nevelve az alattvaló s így van fölmagasztalva a király: nyugodjunk meg rajta; de vonjuk le belőle a konzekvenziát. Oly államban, hol a ceremonia a királyi személyét s az iránta tartozó hódolatot a községes emberi fogalmat szinte tulhaladó mystikus légkörbe helyezik: a hitvány alattvalót szinte bámulatba ejti, ha azt látja, olvassa vagy hallja, hogy az uralkodó ugy cselekedett, mint egy közönséges ember. Mennyi ámulat, mennyi bűhő, tenta omlás esik meg, ha Magyarországon a király mint apa, vagy testvér, pláne mint ember az isten által formált ősi vonásnak ad egy pillanatra kifejezést. Legendák kelnek szájról-szájra, ivadékról-ivadékra, ha a király hadsegédével sétálna s az utban megállna egy a porban fetregő nyomorult halandó segélykiáltása előtt, s őt mint ember-társát lábra állítaná, s azt mondaná Jézus Krisztussal, hogy: vedd föl a te nyoszolyádát és járj!

A 16. § után pedig kiméletet tölünk senki se várjon.

Minket terrorizálni nem lehet. Küzdelmeinket a sajtószabadság ellen intézett gazmerenylet nemcsak le nem szerelte, sőt fokozza.

(K.)

Minta-gazdaságok.

A múlt évi költségvetési vita folyamában került föl az eszme, hogy a kisgazdák birtokain, az ország minden vidékén, állami segítséggel mintagazdaságokat kellene berendezni.

Az eszme nem új és nem is magyar eszéből pattant ki; de életrevalósága már bebizonyult a külföldön. Így például Németországban bámulatos sikereket ért el a kis minta-gazdaságokkal.

A földmívelő nép haladásának hathatós előmozdítói ezek a minta-gazdaságok; ahol a gazdálkodás terén fölmerül minden okos és hasznos újítást megzemlélhetnek a gazdák, anélkül, hogy a kísérletezéssel járó kockázatot viselnék. Látják ott, hogy miképp lehet célszerűbben kihasználni és kezelni a földet; meggyőződést szerezhetnek maguknak az egyes művelési ágak életrevalóságáról és bizony ha sikert látnak az emberek, maguk is helyes nyomra lépnek. Így aránylag rövid idő alatt egész gazdálkodási rendszerünk — mely még mindig a régi nyomokon jár — korszerű átalakulást nyerhet.

Mint értesülünk, az eszme ma holnap a megvalósulás stádiumába lép. A földmívelési miniszter ugyanis köriratot intézett a gazdasági egyesületekhez, hogy szemeljék ki kerületeikben a segítyezésre érdemes kisgazdaságokat.

A miniszter ez intézkedéséhez nem férhet gáncs, mert ebben a kérdésben valóban a gazdasági egyesületek vannak hivatva a véleményadásra. A gazdasági egyesületek ismerik a kerületükhöz tartozó gazdaságokat, ismerik berendezésüket, mérlegelni tudják, hogy az illető kisgazda mennyiben méltó arra, miszerint az állam segítyezze, hogy gazdaságát mintagazdasággá alakíthassa át.

Csak aztán az lenne a baj, ha a gazdasági egyesületek az ilyen kisgazdák kijelölésénél politikai párt szempontok szerint járnának el, s az állami segítyt kortesérdemek jutalmának osztogatnák. Az erre való törekvés megnyilatkozását már látjuk például a biharmegyei gazdasági együletnél, amely böl-

Három óra hosszan tartott ez a császári cercla s az esteken megjelentek ott maradtak a szertartás teremben állva, fáradtság nélkül; mert a czopf nélküli fejedelem elbűvölt mindenkit.

En talán legutolsó voltam, aki a gazdagon terített királyi asztalokhoz tértem. Néztem, néztem ezt a német császárt s megfigyeltem a mi öreg királyunkat és a mi főhercegeinket. Az a hatalmas uralkodó lekötöttez bennünket egyéniségének felséges kiválóságával; a mieink földi istenek, távol állnak tőlünk, nem vehettem jól ki őket, nem adhatok róluk életet lehelő világos fotográfiát.

Es most menjünk a buffettbe és kóstoljuk meg a királyi asztal pecsenyéjét és a pinze pezsgójét és borait.

Az asztalokat a császár látó főrendek és honatyák bőséges ostrom alá veszik. Ott állók egyik asztal sarkánál várom, hogy rés nyíljon egy tányérhoz. — Hátulról egy hatalmas ujj bökését érzem. Wekerle Sándor bök oldalba mosolygó arczzal, s hatalmas alakja az asztal felé rést tör nekem is.

— No hát, szólok magyaros őszinteséggel: pusztítsuk a németet. Szinai Gyula bárátom már jól lakott; mert ő nem évődött olyan soká a német császár egyéni kiválóságával. Ő hozott tányért s kedveskedett nekem pecsenyével. Majd a nyiregházi képviselő (kormánypartij) fog körül: no öreg, hozok egy pohár pezsgőt, kiszolgáljak hűsége sen, csak ne obstruálj meg az őszszel bennünket.

Isszuk a pezsgőt, bár takarékoskodnak a német lakajok. — Mondom Justh Gyulának: már barátom, azt mondja a költő, hogy: a legelső magyar ember a király, hát bizitt nagyobb vendégszeretetnek kellene lenni.

Ilyen az udvari estély.

esen elhatározta, hogy a főszoigabirák jelöljék ki a segítyezendő kisgazdákat. No, el lehet képzelni, hogy a főszoigabirák, akik egyuttal a főkörtések szerepét is viszik, milyen pártatlanul fognak eljárni.

Hogy a „Csongrádmegyei gazdasági egyesület” miképp jár el, azt még nem tudjuk. Ha a politikát bele akarja vinni a dologba, akkor ez az egyesület nem szorul a főszoigabirákra, mert hiszen az egyesületet ugyanazon politikai szellem hatja át, amely a szzoigabirói hivatalokban honol.

De ha az egyesület nem csupán kortesfészek akar lenni, hanem komolyan veszi azokat a feladatokat, amelyeknek zászlója alatt működik, akkor ennél a kérdésnél nem szabad tekintenie a politikára. Gondolják meg, hogy a fölállítandó mintagazdaságok irányadó befolyással lesznek az egész vidék gazdálkodási rendszerére, s így a közjólét emelésére.

A segítyezésre ajánlandó kisgazdák kijelölésénél tehát csupán a rátermettséget szabad tekinteni és nem a személyes összeköttetést vagy a politikai szempontokat.

Majd figyelemmel kísérjük, hogy mit csinál a gazdasági egyesület?

A holt kéz vagyona.

— Egy millió 800 ezer hold. —

„A magyarországi katolikus egyházi vagyon tulajdonjoga” czimmel Török Kálmán egri főegyházmegeyi pap vaskos könyvet adott ki.

Ebből látjuk, hogy legkiterjedtebb birtokai vannak a nagyváradi lat. szertartású püspöknek, nem kisebb mint 187,393 kat. hold, melyből 126000 hold erdő, 31 és félezer hold szántó, 21 és félezer hold legelő.

Utána a nagyváradi g. kath. püspökség következik 149,656 holddal, mely azonban csaknem egészen erdő, de azért olah kulturális czelokra elég bőven jövedelmez.

Az esztergomi érsegségnek 95983 holdja van, melynek egy jó harmadrésze erdő, a többi része szántó. A kalocsai érsek már csak 87433 holdnak jövedelméből él, az egri érsek pedig 42397 holddal kenytelen megelégedni s ennek is nagy része 28915 erdő, csupán 147 holdat nasználunk szántásvetés alá. A r. kath. püspökök közül legszegényebb lehet a roznyói; kinek 7178 hold jutott, ez is tulajdonlag erdő, de már a veszprémi püspök 65618 holdon gazdálkodik, amiből 17 és félezer hold szántó föld, 30 ezer hold pedig erdő.

A g. kath. püspökök a nagyváradi kivételével nincsenek ilyen bőven megajdva földi javakkal, de azért az eperjesi és a munkácsi püspöknek is van mit aprítani a tejbe, amannak 6967, emennek 3852 hold földje lévén. Hanem a lugosi g. kath. püspök már ugyan szegény egyházfő, akár egy kalvinista püspök, mindössze 9 hold szántóföldje, 550 négyszögöl kertje s 450 négyszögöl adó alá nem eső birtoka van.

A káptalanok között legtöbb birtoka van az egri főkáptalannak: 105316 hold, melynek egyharmada szántóföld, 40000 hold legelő, 12057 hold rét, 9630 hold erdő.

Az egri főkáptalan után a nagyváradi káptalan következik 77381 hold birtokkal. Ebből 33378 h. erdő, 26999 h. szántó, a többi rét és legelő. Az esztergomi főkáptalan 70910, a kalocsai 24045 holdal bir; de már ennél többje van a veszprémi káptalannak, t. i. 64733 hold. A tanítással foglalkozó hazafias rendek is nagy vagyon felett rendelkeznek. A pannonhalmi sz. Benedekrend 64858, a zircz cistercei rend 53798, a jászóvári premontrai kanonok rend 39614, a kegyes tanítórend 26943 hold földnek az ura. Az erdélyi r. kath. status 19860, az egyetemi alap, melyet az idézett könyv szintén a kath. alapok közé sorol, 27051, a vallás és tanulmányi alap pedig 221668 holdat számít birtokai közé. A vallás alaphoz tartozik a 35000 holdas püspök-ladányi uradalom. A holt kéz vagyona összesen 1.805,000 holdra terjed ki.

Helyi és vegyes hírek.

— **Sima Ferencz röpirata.** Lajtpunk főszerkesztője, Sima Ferencz országgyűlési képviselő politikai röpiratot irt az obstrukció történetéről Magyarországon. Az érdekes munka már sajtó alatt van. Megjelenéséről majd értesítjük olvasóinkat.

— **Megyei virilisek figyelmébe.** A vármegyei bizottság virilis tagjainak névjegyzékét már megállapította az igazoló válaszmány. A lajstrom szerint az első helyen ógróf Pallavicini Sándor áll 42,523 frt 10 kr. állami adóval; míg a legkisebb adóju virilis Bleier Ignác mészáros, aki 278 frt 28 kr. egyenes adót fizet. A munkálat most még 15 napig közszemlére lesz kitéve; azután az esetleg beadandó reklamációkkal együtt végleges megállapítás végett az állandó bíráló bizottság elé kerül.

— **Uj segédlelkész.** A váci megyés püspök mint halljuk Lengyei Imre rom. kath. segédlelkész helyére, aki tudvalevőleg plebanossá nevezetett ki, Rácz Károly lajos-misei rom. kath. segédlelkézt helyezte át a szentesi plebániához. Rácz Károly Szentes város szülöttje, s jeles képzettségű fiatal pap; s így hazajövelet bizonyára örömmel fogadja nemcsak a szentesi rom. kath. egyház, hanem a tarsadalom is.

— **Az államépítészeti hivatalfőnök athelyzése.** A kereskedelemi miniszter Mikos Gyula kir. főmérnököt, a csongrádmegyei államépítészeti hivatali főnököt, hasonló minőségben Temesvárra helyezte át. Őszintén sajnáljuk a derék férfiú távozását, mert ő a mellett, hogy hivatalában buzgó és szakavatott tisztviselő volt, azon kevesek közé tartozik, akiket tisztviselői mivoltuk nem akadályoz abban, hogy egyéni meggyőződésüket mindenkor szabadon kövessék. Helyét az államépítészeti hivatal élén Krusper Pál kir. mérnök foglalja el, akit a miniszter Veszprén vármegyéből helyezett át.

— **Tűz a Pallavicini uradalomban.** Kedden este nagy tűz látszott az alsó rét felé. Némeiyelek azt vitatták, hogy Tételháton ég, de bizonyosat nem tudott senki. Mint utólag értesülünk, a Pallavicini uradalom baksi majorjában pusztított a tűz, elhamvasztva rengeteg mennyiségű rakodmányt. Közlelbbi részletek még hiányzanak.

— **Szeged város sikkasztól.** Szegedről jelentik: A törvényszék íteletet hozott több mint egy hétig tartó végtargyalás után Huszka Lajos és tarsi bünygyében. A vadlottak tudvalevőleg vétkes manipulációkkal ezerekre menő kárt okoztak a városnak, úgy hogy a város részére számtalont nyomtatványok szamiat nagyobb feletekre javítottak ki. A törvényszék okirathamisításért Huszka Lajost három évi fogházra, Engel Adolfot és Baba Sándort hat-hat havi börtönre, Friedmann Bernátot pedig négy havi fogházra ítélte. Az íteletben Szeged város képviselője, minthogy a kar megtértült, megnyugodott a vadlottak és az ügyész azonban fölbebezték.

— **Megbűntetett csendőr.** Az iparos ifjak népnépnepeje alkalmával Kis Toth Jozsef nevű csendőr belekötött Fekete Nagy Mihály városi rendőrbé, akit tetteleg is bántalmazott. Az eset följelentetvén, mint értesülünk a csendőrpáncsnokság 24 napi szigóru fogságra ítélte a brutális csendőrt és Szentseről való elhelyezését elrendelte.

— **Hadnagy és közlegény.** Szamosujvárról jelentik: Az itt állomásozó 9. huszárezred egyik közlegénye, egy Sajner nevű szász fiu már régen mindig azt panaszkolta, hogy a hadnagya kegyetlenül bánik vele s gyakran emlegette, hogy egyszer szörnyű módon fogja magát mngboszulni. A minap a Szamos hidján találkozott a hadnaggyal. Mikor megpillantotta, örült düh fogta el és kirántva a nála levő szolgálati revolvert rasütötte a hadnagyra, ki haláira sebezve roskadt össze. Ekkor a huszár oda-rohant, felemelte a halottat és beledobta a Szamosba. A jelenetet csak messziről látták s mire oda értek, hogy a gyilkos huszár elfogják, az már szintén holtan hevert a hid palójan: golyót röpített agyába, mely azonnal megölte. Holttestét szülői hazavitték szülőfalujába, Tekére, hol nagy részvét mellett temették el.

— Vasuti szerencsétlenség. Fiumében vasárnap este 6 óra 27 perczkor várták a budapesti személyvonat megérkezését. Elmult már 7, elmult 8, sőt 9 óra is, de a vonat még mindig nem jött. Végre 10 óra felé jellezték a vonat érkezését és akik valamilyen ismerősüket, barátjukat, vagy rokonukat várták, a legnagyobb aggodalommal lesték, hogy mi okozta a késedelmet. Végre kiderült, hogy a nagy késést vonatösszeütkezés okozta, amely a kaposvári állomáson történt. Ott a gyorsvonat belement egy, a vágányokon vesztelő katonai vonatba. Az összeütkezés oly borzasztó erős volt, hogy a kocsi egymás tetéjére torlódtak. A vonat személyzetéből három fekező, egy vonatvezető meghalt és hat katona is szörnyet halt sebesülése következtében. Több mint 30 katona súlyosan megsebesült. Több kocsi porrá zúzódtott, egy gép teljesen tönkrement. Hogy mi okozta az összeütkezést, az még nincs felderítve, a vizsgálat azonban folyik. A szabadkai állomáson is vasuti szerencsétlenség történt. Az egyik személyvonat tengelye meggyulladt. Mialatt a gépészek vele bajlódtak, a zombori gyorsvonat berobogott és beleütöközött. A személyvonat két hátulsó kocsija összeütöközött.

— Két farkas és két medve között. A pozsonyi Kludsky-féle állatseregletben majdnem végszetes kimenetelű szerencsétlenség történt a napokban. Seifert Pál alkalmazott, mint rendesen, 7 óra tájban az egyik ketrecben levő két medvét kikergette a szomszéd ketrecbe zárt farkasok közé, hogy az alatt a maczkák szállását tisztogassa. Ezáltal azonban vesztére nyitva fejeztette az elválasztó ajtót és a medvék a két farkas társaságában kiváncsian léptek be a tisztogató Seifurthez, a kit aztán közakarattal jól megtépasztoltak. Szerencséjére éppen keze ügyében volt egy ásó, a melylyel ketségbeesetten védekezett a bestiák ellen, míg a rémült kiáltásaira összeszefutott szolgasereg ki nem szabadította a kellemetlen társaságból. Számos sebe azonban ugyis elég súlyos.

— Gyujtogató anyós. Furcsa nászajándékkal lepte meg a pozsony megyei Besztercze községben egy vén asszony a vőjét. Sajó János jó módú gazdaembert. Sajó az öreg asszony leányától elvált s a minap újra megnősült. Alig ért véget a menyegzői szertartás, midőn egyszerű megkondultak a harangok. A násznép ijedten futott a tűz színhelyére, a hol a vőlegénynek gabnával és gazdasági eszközökkel tele pajtája már javában égett. Nem is lehetett már megmenteni az elhamvadástól de szerencsére a nagyob veszedelmet sikerült mégis elhárítani. A gyujtogatás gyanuja tüstént a volt anyósra irányult, a kit meg is találtak fia házában, ae már felelősségre nem vonhatták, mert a boszuálló vén asszony a büntetéstől való félelmében elmetasztotta a torkát és most élet-halál között lebeg.

CSARNOK.

A három császár.

Vitatkozik nép, parlament
A szuronyok alatt;
Fent áll a trón: döntés csak a
Császároké marad!

Csak felséges akaratuk
Törvény a nép felé;
Ha másképp nem, úgy megveszik
A parlamentjüket.

Nagy óriás hadseregöké
A világ-hatalom,
S hadseregök dnyasztikus:
Óvák az uralom!

A népezabadság látszatát
Kettő fentartja még.
Elvenni nem merészlik:
Feltámadna a nép!

Fő czéljuk: biztosítani
A fényes koronát,
Melyért a nép áldozza fel,
Ha kell, minden jogát.

... Császárok szent ligája ez,
Ti három fej'delem,
A szent szövetség összekötő,
Még most is végtelen!

Nemzeti érzés, hagyomány
Nem számít nálatok,
Az államérdék egy csupán:
Hogy uralkodjatok!

S' minél nagyobb országokat,
Erőök is nagyobb;
A közös érdek mondja hát,
Hogy — osztozkodjatok.

Ezért jöttök csak össze ti,
Oh felséges urak!
S haragudtok hogy a török
Nem satnya, gyáva had...

De Európa megbírja őt!
S mennek majd szuronyok.
Hagyván nyomukban verőzést
S tengernyi sok romot...

De gondoljátok jól meg ezt:
A nép, mely most szelid,
Ha vért magol lesz fenevad,
És dühtől megtelik.

Parancsokra fölveszi
Öldöklő szuronyát,
De nem teszi addig le, míg
Ki nem küzdé jogát!

Kornal István

Nyilttér.)*

Henger rovátkolás.

Felhívjuk az érdekelteket figyelmét azon körülményre, hogy gyári műhelyünkben új henger rovátkoló gépeket (Riffel Maschinen) állítottunk fel, és elvállaljuk a hengerek rovátkolását a legjutányosabb árak mellett, a legrövidebb idő alatt elkészítve.

Back Bernát fiai

szegedi gőzmalma és vízvezetéke.

32H52

(*) E rovatban közöltétekért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Christoph-féle
fénylakk

Christoph-féle
fénylakk

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a másozás alatt is használatossá vássanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestésnek és az olajlakknak sajátja, elkerülhető. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a másozást. A padló medve tárgyakkal felszerelhető, audekű, hogy elvezessék fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénylakkot,
sárgabarát és máshogyan, mely akár csak az olajfesték földi be a pallót a egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi másozást s; van azután

tiszta fénylakk (szinezetlen)
új pallókra és parkettra, mely csupán fényt ad. Különösen parkettra a olajfestékekkel már beázott egésszen új pallókra való.

Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famuszart.
Fonás-somag, körülbelül 35 négyzetig mér. (két köcsőnyag-ságu szobakra való) 3 lit 90 kr, vagy 9 fél márká.

A következő megrendelések minden városban, ahol rakatárak vannak, ide küldendők. Mintamázások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevarásnál tessék jól vizsgálni a csögre s a gyárti jegyre, mivel est a több mint 1850 éve létező gyártnyáit sokféle utanozók és hamisítják, s sokkal rosszabb, s gyakran a cselnek meg nem felelő minőségben hoznak forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és
egyedüli gyártója 13V14
Prága, K. Főraktár: Berlin.
Szentesen kapható: Eisler Lajos.
Csongrádon: Bagossy József.
Vasárhelyen: Czipótt R. Ferenc.

1106—1897.

ÁRVERÉSI HIRDETÉS.

Fábián-Sebestyén község előljárósága közhírré teszi, miszerint Csongrádvármegye tek. árvaszékeének 8126. és 8737/á. 89/1. sz. végzése folytán, kk. báró Maasburg Margit és Kornél tulajdonát tevő, a fábiáni belső dűlőben fekvő, külön-külön 101 kis hold szántó és 26 hold reketyési kaszáló és legelő földet magában foglaló birtokrészek f. évi szeptember hó 27-én d. e. 9 óraker a község körjegyzői hivatalában tartandó nyilvános árverésen, 3 egymásután következő évre haszonbérbe fognak adatni; mire bér- leni szándékozik meghivatnak.

Az árverési feltételek ugyanott a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szentesen, 1797. szeptember 22.

Zigury,
körjegyző.

1—3

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon diszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb korodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúzos bántalmait, u. m.: köszvény, csúz, rheuma, ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idűltek eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet
Egy üveg ára használati utasítással 1 korona,
erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapest: Török József ur
gyógyszertárban Király-u. 12. és dr. Egger A.
ur gyógyszerárban Váci-körút 17. — Ugy-
szintén a főváros összes s a vidék csaknem
összes gyógyszerárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA

gyógyszerésznél 2—10

S.-A.-Ujhely, 157. szám.

Ugyszintén Gömbös László és ifj. Vá-
rady Lajos uraknál Szentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Alapított 1858.

Budapesti Szivattyu- és Gőpgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt) WALSER FERENCZ)

BUDAPESTEN, VI. ker., Külső Váci-ut 45. szám.

Sürgőnyczim: Szivattyugyár Budapest.

Gyárt: mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmeg takarítás), petroleum- és benzín-motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és cser-
töröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidakat és egyéb vasszer-
kezeteket. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi hajtásra, valamint villamos
üzemre. Ártézi kutfelepitményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tűz-
oltósági felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó
és seprőgépeket, hőekéket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfer-
tőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegödőr tisztító készü-
lékeket. Vas- és ercztövényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tűz-
rostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon-rostélyokat.

LETESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezetők és lég-
szeszberendezéseket, központi fűtéseket. 28—40

Arjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.